

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 261 2363,
faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-

Nr.

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija) parengė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybės turto investavimo ir akcinės bendrovės Lietuvos oro uostų įstatinio kapitalo didinimo“ projektą (toliau – nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – nustatyti, kad valstybei nuosavybės teise priklausantis finansinis turtas (pinigai) – 3 000 000 eurų – kaip papildomas įnašas perduodamas akcinės bendrovės Lietuvos oro uostų (toliau – Bendrovė) įstatiniam kapitalui didinti iš Susisiekimo ministerijai skirtų asignavimų.

Bendrovė, suprasdama susisiekimo oru svarbą šalies vystymuisi, siekdama skatinti tvarios partnerystės ir naujų verslų plėtrą, užtikrinti skirtingą aukštos kokybės patirtį keleiviams ir prisidėti prie šalies ekonomikos vystymo, pradėjo įgyvendinti maršrutų plėtros skatinimo projektą. Maršrutų plėtros skatinimo projektas yra paremtas rizikos pasidalijimo partnerystės susitarimu tarp Bendrovės ir skrydžius konkrečiu maršrutu vykdysiančios oro bendrovės. Susitarimais tarp Bendrovės ir oro bendrovės yra siekiama sumažinti galimą oro bendrovės riziką pradedant skrydžius tarp konkrečių oro uostų, kas reiškia, kad Bendrovei taip pat reikia investuoti lėšas į konkrečius maršrutus. Siekiant, kad maršrutų skatinimo projektas būtų sėkmingai plėtojamas ir skatintų valstybės ekonominį augimą, yra būtina investuoti valstybės turtą (lėšas) į Bendrovę, kuri įgyvendina maršrutų plėtros skatinimo projektą.

Bendrovė 2023 m. gegužės 26 d. paskelbė tarptautinį konkursą, kuriuo kvietė suinteresuotas oro bendrovės dalyvauti operatoriaus, vykdysiančio skrydžius tarp Vilniaus oro uosto (toliau – VNO) ir Londono Sičio oro uosto (toliau – LCY), atrankoje. 2023 m. rugsėjo mėn. po atliktų atrankos procedūrų buvo sudaryta sutartis su „LOT Polish Airlines“ oro bendrove (toliau – LOT). Pabrėžtina, jog VNO–LCY yra pirmoji kryptis, kuriai taikomas rizikos pasidalijimo partnerystės modelis, tačiau ilgalaikėje perspektyvoje šis modelis bus taikomas ir kitiems maršrutams, kurie yra komerciškai perspektyvūs ir prisideda prie ilgalaikio Lietuvos pasiekiamumo didinimo.

Pažymėtina, kad siekiant nustatyti, ar investicija į Bendrovę yra atsiperkanti, buvo parengtas verslo planas¹. Atliktas investicijos dydžio ir laukiamos grąžos vertinimas. Gautas teigiamas skirtumas, t. y. investicija yra finansiškai atsiperkanti. Sutartyje su LOT numatytą konkretų laikotarpį Bendrovė investuos į VNO–LCY kryptį, o jam pasibaigus likusiu sutarties vykdymo laikotarpiu investicijos pradės generuoti grąžą. Atsižvelgiant į tai, jog susitarimas tarp Bendrovės ir LOT numato tiesioginę investicijų grąžą, kuri nulems išaugusius Bendrovės mokamus mokesčius

¹ Kadangi dalis verslo plane esančios informacijos yra konfidenciali, prie lydimosios medžiagos verslo planas nebus pridėtas, tačiau prirėkus gali būti pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskiru raštu.

valstybei, Bendrovės akcininko sprendimas investuoti į VNO–LCY maršruto plėtros skatinimo projektą būtų „įprastas“ rinkos sąlygomis veikiančio investuotojo sprendimas. Taip pat pabrėžtina, kad Lietuvos valstybė, kaip Bendrovės akcininkė, investuodama į VNO–LCY maršrutą, taip pat generuotų papildomą mokestinę grąžą dėl išaugusių atvykstančiųjų turistų ir užsienio investicijų srautų bei augančios eksporto apimtys. Ekonominiu požiūriu valstybė, kaip akcininkė, investuodama elgiasi kaip rinkos investuotoja, kadangi investicija generuoja teigiamą grąžą.

Siūlomas sprendimas dėl valstybės turto investavimo atitinka Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 22 straipsnio 2 dalies 2, 3, 6, 7 ir 9 punktuose nustatytus investavimo kriterijus:

- *Investuojama į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbias įmones, nurodytas Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme.*

Bendrovė, valdanti tarptautinius Vilniaus, Kauno ir Palangos oro uostus, yra pirmos kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė.

- *Investuojant skatinamas Lietuvos ekonomikos augimas, stiprinamas ekonominis savarankiškumas ir (ar) tarptautinis konkurencingumas.*

Bendras maršrutų plėtros skatinimo projekto tikslas – šalies susisiekiimo oru su tikslinėmis šalimis gerinimas ir jo tvarumo užtikrinimas siekiant didesnio Lietuvos ekonominio konkurencingumo. Pagal Susisiekiimo ministerijos užsakymu 2022 metais parengtą paramos maršrutams vystyti modelių analizę, skirtą Lietuvai, ir maršrutų plėtros skatinimo projektui įgyvendinti skirtą verslo planą įvertinta, jog bendras projekto įgyvendinimas teiks Lietuvai didelę grynąją naudą. Viso projekto grynoji dabartinė vertė (angl. *Net Present Value* (NPV) rodo, kad galima nauda sieks apie 1,1 mlrd. eurų ir maršrutų plėtros skatinimo projektas Lietuvai suteiks didelę socialinę ir ekonominę naudą. Taigi įgyvendinamam projektui bus siekiama esamų maršrutų patrauklumo didinimo, naujų kryptių pritraukimo ir plėtros. Pirmasis pagal maršrutų plėtros skatinimo projektą rizikos pasidalijimo partnerystės pagrindu įgyvendinamas Bendrovės maršrutas yra VNO–LCY. Investicijos į Bendrovę, kuri skatina maršrutų plėtrą, konkrečiai šiuo atveju – į LCY maršrutą, leis kurti palankesnes sąlygas pasiekti Lietuvą verslo ir turizmo tikslais keliaujantiems asmenims, lengviau pritraukti užsienio tiesioginių investicijų, auginti atvykstamojo turizmo srautą ir skatinti šalies aviacijos verslą, t. y. investavus į Bendrovę bus didinama valstybės grąža.

- *Valstybės ir (ar) savivaldybių turto investavimu (valstybės ar savivaldybės įnašu) bus sukuriamą pridėtinė vertė ir užtikrinamas šių vertę kuriančios veiklos ilgalaikis ekonominis tvarumas.*

Investavus bus sukuriamą pridėtinė vertė ir užtikrinamas šių vertę kuriančios veiklos ilgalaikis ekonominis tvarumas, nes Bendrovė užtikrina įmonės finansinių įsipareigojimų vykdymą laiku, dividendų mokėjimą.

- *Iš investavimo objekto bus gauta ne tik pelno (pajamų), bet ir gautas socialinis rezultatas (švietimo, kultūros, mokslo, aplinkos, sveikatos ir socialinės apsaugos, kitų panašių sričių) arba užtikrintas veiksmingesnis Lietuvos Respublikos įstatymuose ir Vyriausybės nutarimuose nustatytų valstybės ir savivaldybės funkcijų atlikimas.*

Iš investavimo objekto bus gauta ne tik pelno (pajamų), bet ir gautas socialinis rezultatas, nes Bendrovės veikla vykdant maršruto plėtros skatinimo projektą reikšmingai prisideda prie visų ūkio šakų ekonomikos, turizmo skatinimo, didina valstybės žinomumą pasaulyje, skatina tarptautinį bendradarbiavimą.

- *Investavimo tikslas ir siekiamas rezultatas nustatyti teisės aktuose, įgyvendinančiuose strateginio planavimo dokumentus.*

Maršrutų plėtros skatinimo projektas įgyvendinamas atsižvelgiant į Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projekto „Ateities susisiekiimo sistema“ 141.4 iniciatyvą, kuria numatoma užtikrinti Lietuvos pasiekiamumą oru strateginėmis kryptimis, ir šioms iniciatyvoms įgyvendinti Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatyto 5.7.9. „Parengti ir patvirtinti skrydžių strateginėmis kryptimis vykdymo verslo planą, siekiant užtikrinti susisiekiimą oru su Lietuvos ekonomikos plėtrai

svarbiomis tikslinėmis rinkomis“ veiksmo rezultatus. Maršrutų plėtros skatinimo projektas taip pat atitinka Lietuvos aviacijos gairėse iki 2030 metų nurodytas strateginių tikslų įgyvendinimo kryptis ir prisideda prie 2023 m. liepos 17 d. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro įsakymo Nr. 4-393/3-335 „Dėl Verslui ir atvykstamajam turizmui svarbių maršrutų, kurių kryptingam pasiekiamumui užtikrinti gali būti įgyvendinamos skrydžių skatinimo priemonės, sąrašo patvirtinimo“ įgyvendinimo. Šiuo įsakymu patvirtintas Verslui ir atvykstamajam turizmui svarbių maršrutų, kurių kryptingam pasiekiamumui užtikrinti gali būti įgyvendinamos skrydžių skatinimo priemonės, sąrašas, kuriame nurodomas ir maršrutas į LCY. Tad investavus į Bendrovę, kuri investuoja į skrydžių į LCY skatinimą, bus įgyvendintas investavimo tikslas ir pasiektas rezultatas, nustatytas minėtuose teisės aktuose, įgyvendinančiuose strateginius planavimo dokumentus.

Papildomai pažymėtina, kad siūlomas sprendimas investuoti į Bendrovę ir ketinamą įgyvendinti rizikos pasidalijimo partnerystės modelį nedarys poveikio konkurencijai, kadangi planuojama investicija yra susijusi su reguliariųjų skrydžių organizavimo veikla, kuri teisės aktais yra pavesta vykdyti Bendrovei. Sprendimas investuoti taip pat nedarys poveikio konkurencijai LOT, kuri buvo atrinkta vykdyti skrydžius pirmuoju pagal šį modelį veikiančiu VNO–LCY maršrutu, bei kitoms oro linijoms, kurios ateityje bus atrinktos vykdyti skrydžius pagal rizikos pasidalijimo partnerystės modelį, kadangi:

- *Siūlomas sprendimas tiesiogiai nepaveiks ūkio subjektų įėjimo į rinką.*

Sprendimu sudaryti sutartį su LOT nėra suteikiama išimtinė ar specialioji teisė vykdyti skrydžius maršrutu VNO–LCY, bet kuri rinkoje veikianti oro bendrovė gali taip pat vykdyti skrydžius šiuo maršrutu. LOT, kaip šio maršruto operatorė, buvo atrinkta vadovaujantis konkurencinga procedūra taikant tik objektyvius atrankos kriterijus, todėl Bendrovė sudarė vienodas sąlygas visoms rinkoje veikiančioms oro bendrovėms varžytis dėl galimybės vykdyti skrydžius VNO–LCY maršrutu. Konkurso sąlygose nebuvo nustatyta jokių apribojimų dėl galimo suinteresuotų dalyvių skaičiaus. Konkurencingos atrankos procedūros sąlygose numatytas reikalavimas suinteresuotoms oro bendrovėms turėti skrydžių vykdymo licenciją yra numatytas pagal galiojančius teisės aktus visoms rinkoje veikiančioms oro bendrovėms.

- *Siūlomas sprendimas netiesiogiai nepaveiks ūkio subjektų įėjimo į rinką.*

Nei maršruto VNO–LCY operatoriaus atrankos konkurso sąlygos, nei sutarties su LOT sąlygos nenumato ir nedidina jokių įėjimo į rinką ar išėjimo iš jos sąlygų. Visos konkurso ir sutarties sąlygos atitinka įprastas reguliariųjų skrydžių vykdymo sąlygas bei sutarčių, įgyvendinamų remiantis rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio veiklos vykdytojo kriterijais, sąlygas. Ateityje planuojamuose skelbti atrankos konkursuose kitoms kryptims pagal rizikos pasidalijimo partnerystės modelį bus išlaikomos analogiškos dalyvavimo sąlygos.

- *Siūlomas sprendimas nepaveiks ūkio subjektų galimybių konkuruoti.*

Nei maršruto VNO–LCY operatoriaus atrankos konkurso sąlygos, nei sutarties su LOT sąlygos neriboja ūkio subjektų galimybių nustatyti savo paslaugų kainų ir (ar) jų savybių, nedidina kitų rinkoje esančių dalyvių kaštų, neriboja paslaugų pardavimo būdų ir (ar) vietos bei paslaugų reklamos galimybių. Ateityje planuojamuose skelbti atrankos konkursuose kitoms kryptims pagal rizikos pasidalijimo partnerystės modelį tokių ribojimų taip pat nebus numatoma.

- *Siūlomas sprendimas nepaveiks ūkio subjektų paskatų veiksmingai konkuruoti.*

Nėra reikalaujama viešai skelbti informacijos apie ūkio subjektų paslaugų kainas, kaštus, pardavimus, kuri įprastai reguliariojo susisiekimo oru rinkoje nebūtų skelbiama. Informacija, kurią LOT turi atskleisti su Bendrove sudarytos sutarties pagrindu, buvo iš anksto žinoma LOT ir kitoms suinteresuotoms oro bendrovėms ir ji apsiriboja tik ta informacija, kuri yra būtina tinkamam Bendrovės ir LOT sutarties vykdymui ir atitinka įprastą rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio veiklos vykdytojo kriterijais pagrįstų susitarimų praktiką. Nei konkurso sąlygose, nei sutartyje su LOT nėra sudaryta jokių sąlygų, leidžiančių netaikyti konkurencijos taisyklių. Bendrovės ir LOT sutartis taip pat nedidina keleivių, siekiančių pasinaudoti reguliariomis oro transporto paslaugomis, kaštų.

Taigi, atlikus sprendimų poveikio konkurencijai vertinimą, į visus pirmiau nurodytus klausimus buvo atsakyta neigiamai, todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos (toliau – Konkurencijos taryba) parengtų Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gairių 7.8 papunkčiu, pasiūlymas sutikti investuoti valstybės turtą (pinigus) į Bendrovę (kuri investuotus pinigus skirs VNO–LCY maršruto plėtrai skatinti) nedaro poveikio konkurencijai, todėl tolesnis vertinimas atliekamas nebus.

Susisiekimo ministerija siūlo sutikti, kad į Bendrovę būtų investuotas valstybės turtas (pinigai).

Priėmus nutarimą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Teigiamos pasekmės – investicijos į Bendrovę, kurias Bendrovė skirs maršrutui VNO–LCY plėtoti, reikšmingai prisidės prie visų ūkio šakų ekonomikos, turizmo skatinimo, didins valstybės žinomumą pasaulyje, skatins tarptautinį bendradarbiavimą.

Priėmus Nutarimo projektą papildomų lėšų nereikės. Bendrovės įstatinis kapitalas būtų didinamas iš Susisiekimo ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

Nutarimo projektui pritarė Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. Lietuvos Respublikos finansų ministerija išvadų dėl nutarimo projekto per nustatytą terminą nepateikė, todėl laikoma, kad pastabų ir pasiūlymų neturi. Reaguojant į Konkurencijos tarybos pastebėjimus, pažymėtina, kad investuojama laikantis privataus investuotojo principo – t. y. investuojama tokiomis sąlygomis, kurios būtų priimtinos privačiam investuotojui – atliktas investicijų vertinimas, dėl investicijos naudingumo parengtas verslo planas. Šiame verslo plane nurodoma, jog valstybės investicija į Bendrovės įstatinį kapitalą valstybei generuos grąžą tiek netiesiogiai, tiek ir tiesiogiai. Valstybei netiesiogiai grąža bus generuojama dėl išaugusio atvykstančiųjų turistų ir pritrauktų papildomų investicijų skaičiaus. Vertinama, kad viso rizikos pasidalijimo partnerystės modelio įgyvendinimas teiks Lietuvai grynąją naudą, kadangi viso maršrutų plėtos skatinimo projekto grynoji dabartinė vertė rodo, kad galima nauda sieks apie 1,1 mlrd. eurų. Valstybei tiesiogiai grąža bus generuojama dėl išaugusio Bendrovės veiklos pelningumo, kuris nulems tiesiogiai valstybei Bendrovės mokamus dividendus ir pelno mokestį: a) vertinama, kad viso rizikos pasidalijimo partnerystės modelio įgyvendinimas teiks Bendrovei grynąją naudą; b) vertinama, kad konkrečiai sutartis dėl VNO ir LCY krypties Bendrovei generuos investicijų grąžą, tas nurodoma jau parengtame šios konkrečios krypties verslo plane (skaičiuoklėse); c) vadinasi, dėl teigiamų rizikos pasidalijimo partnerystės modelio įgyvendinimo finansinių rodiklių viso projekto įgyvendinimas Bendrovei generuos pelną, kuris valstybei bus grąžintas tiesiogiai dividendų ir pelno mokesčio forma. Pažymėtina, jog teigiami rizikos pasidalijimo partnerystės modelio įgyvendinimo finansiniai rodikliai, rodantys palaipsnį Bendrovės pelningumo didinimą, yra esminė sutarčių sudarymo su oro bendrovėmis, vykdydysiančiomis skrydžius konkrečiais maršrutais, sąlyga. Įgyvendindama rizikos pasidalijimo partnerystę modelį Bendrovė nesudarys sutarčių, kurios, vertinant *ex ante*, neprisidės prie Bendrovės pelningumo didinimo, kadangi tai pažeistų galiojančias valstybės pagalbos taisykles tiek valstybei investuojant į Bendrovę, tiek Bendrovei sudarant sutartis su oro bendrovėmis. Vadinasi, visų pagal rizikos pasidalijimo partnerystės modelį sudarytų sutarčių rezultatas, vertinant *ex ante*, visuomet generuos tiesioginę grąžą tiek Bendrovei (per tiesiogiai sugrįžtančias investicijas į konkretų maršrutą), tiek ir valstybei (per dividendus ir pelno mokestį). Atkreiptinas dėmesys, kad valstybės pagalbos taisyklės numato, jog kreipimasis į Europos Komisiją dėl teisinio tikrumo nėra privalomos ir (ar) reikalingos, jeigu sandoriai tarp šalių sudaromi vadovaujantis rinkos ekonomikos investuotojo principu, kuris reikalauja, kad būtų įvertinta, ar esant panašioms aplinkybėms įprastomis rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis panašaus dydžio privatus investuotojas būtų galėjęs padaryti tokią investiciją. Pabrėžtina, kad numatomoms investicijoms į Bendrovės kapitalą yra atlikti *ex ante* vertinimai tiek viso rizikos pasidalijimo partnerystės modelio, tiek ir sutarties dėl skrydžio maršrutu VNO–LCY lygiu. *Ex ante* vertinimai rodo tiesioginę grąžą ir valstybei, ir Bendrovei, tad darytina išvada, jog sandoriai tarp visų šalių yra atliekami vadovaujantis rinkos ekonomikos investuotojo principu, tad kreipimasis į Europos Komisiją dėl teisinio tikrumo nebūtų tikslingas – investicijos daromos laikantis visų Europos Komisijos nustatytų valstybės pagalbos taisyklių.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir Susisiekimo ministerijos interneto svetainėje. Atskirų konsultacijų su visuomene nenumatoma.

Kadangi Bendrovės įstatinis kapitalas būtų didinamas iš Susisiekimo ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų 2023 metams ir siekiant kapitalo didinimo procesą užbaigti iki 2023 metų pabaigos, **prašome nutarimo projektą svarstyti artimiausiame ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarime.**

Teikiamą nutarimo projektą parengė Susisiekimo ministerijos Valstybės turto ir įmonių valdymo skyriaus (vedėja Roma Andruskevičienė, tel. +370 620 17580, el. p. roma.andruskeviciene@sumin.lt) patarėja Indrė Bernotaitė (tel. +370 690 71347, el. p. indre.bernotaitė@sumin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Suinteresuotų institucijų išvadų kopijos, 6 lapai.
3. Valstybės įmonės Lietuvos oro uostų 2022 metų finansinių ataskaitų rinkinio, pelno (nuostolių) paskirstymo ir veiklos ataskaitos kopijos, 162 lapai.

Susisiekimo ministras

Marius Skuodis